

enditnow

K a ž i N e n a s i l j u n a d ž e n a m a

KAKO SPOVESTI AKCIJU ENDITNOW U MESNOJ CRKVI

- Približno **jedna od tri žene u svetu** doživeće neki vid **nasilja u svom životnom veku**, u **nekim zemljama** se taj procenat penje i do **70 %**.

ŠTA JE ENDITNOW?

Enditnow (prekinitoodmah) je dosada najhrabrije izraženo stanovište Adventističke crkve protiv nasilja nad ženama i devojkama. Služba žena i ADRA žele da udruženim snagama pokrenu adventistkinje, vernike crkve, sve pojedince, crkve različitih veroispovesti, društvene grupe, škole i poslovne kompanije da ustanu u odbranu ljudskih prava i kažu **enditnow (prekinigaodmah)** nasilju nad ženama i devojkama.

RAZLOZI ZA AKCIJU

Nasilje ugrožava život miliona žena širom sveta, u svim društveno – ekonomskim i obrazovnim slojevima. Ono prelazi kulturološke i religiozne granice, ugrožavajući pravo žene da bude punopravni član društva.

Širom sveta, nasilje nad ženama i devojkama vrši se:

- Unutar braka i porodice od strane muževa
- Od strane intimnih partnera i rođaka

- Unutar društva od strane nepoznatih osoba i tradicionalnih vođa
- Na radnom mestu
- Unutar međunarodnih granica putem trgovine ženama radi seksa i prinudnog rada i kao vojno sredstvo zastrašivanja u ratnim sukobima
- U posleratnim uslovima i u vremenima posle sukoba kada žene koje traže utočište postaju žrtve iskorišćavanja i napada.

Oblici nasilja nad ženama su:

- Trgovina ženama radi seksualnog iskorišćavanja
- Zlostavljanje u domu
- Silovanje
- Ubistvo radi očuvanja časti
- Sakaćenje ženskih polnih organa
- Dečiji brakovi
- Emocionalni, verbalni i drugi oblici zlostavljanja.

KAKO ZAPOČETI AKCIJU?

Potpisivanje Peticije

Jedan od glavnih ciljeva ove akcije je prikupljanje million potpisa među adventistima i drugim podržavaocima akcije širom sveta. Potpisi će se prikupljati udruženim naporima putem štampane i elektronske verzije peticije. Kada se cilj ostvari, kompletna peticija biće predata Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija Ban Ki – Munu.

Da bi akcija bila dobro prihvaćena u društvu, potrebno je da se lokalnim organizatorima obezbede kopije peticije da bi oni mogli da ih uspešno razdele potencijalnim potpisnicima. Podržavaoce akcije treba obavestiti o cilju peticije, pre nego što je potpišu. Kopije peticije mogu se skinuti sa vebstranice.

Nakon potpisivanja, peticije treba poslati običnom poštom, ili skenirati i poslati mejlom u PDF formatu. Tačna adresa data je u delu "Informacije o kontaktu". (Celina 8 sadrži više informacija u vezi sa banerom (zastavom/transparentom).

1. Saradnja sa pastorom

Bilo bi dobro da se o svemu dogovarate sa vašim pastorom. Biće vam potrebna podrška pastora da biste bili uspešni, a od njega/nje možete dobiti korisne savete. Isto tako je važno da vaše programe na vreme uključite u širi crkveni kalendar.

2. Saradnja sa timom

Odaberite grupu žena koja će sarađivati sa vama. Nastojte da su među njima zastupljene sve grupe žena iz vaše crkve —različite starosne i etničke grupe različitog obrazovnog i ekonomskog statusa. Bilo bi dobro da postoji koordinator mesne crkve za akciju **enditnow** koji će vam pomagati.

3. Zajednički rad

Služba žena i ADRA ne bi trebalo da deluju sami. Akciji **enditnow** potrebna je podrška i drugih odeljenja. Bilo bi dobro da vođa Službe žena uspostavi dobru saradnju sa vođama ostalih crkvenih odeljenja i službi i pronade načine da i njih uključi u predstavljanje akcije **enditnow** u crkvi i društvu.

4. Povežite se sa javnim službama

Pozovite neke predstavnike vaše društvene zajednice da sarađuju s vama: policiju, škole, advokate, direktore sigurnih kuća i predstavnike medija.

5. Reklamirajte akciju **enditnow**

Čak i najbolja akcija će propasti ako ljudi ne znaju za nju. Oni koji se bave reklamiranjem kažu da informaciju o nečemu treba ponoviti **pet do sedam puta** da bi ljudi postali svesni da ona postoji i da bi je zapamtili. Zato razmislite o svakom mogućem načinu da prenesete informaciju o akciji **enditnow**.

Možete da se poslužite crkvenim informatorom, crkvenim glasilom, obaveštenjima i oglasnom tablom. Možete i da napravite plakate i delite flajere. Ako želite da se u akciju uključi šira javnost iskoristite usluge radio i tv reklama, novinskih članaka i oglasa. Uključite i udruženja žena iz drugih crkava i verskih zajednica.

Najveći uspeh postići ćete ako uspete da uključite celu mesnu crkvu u najavljivanje akcije **enditnow**. Zamolite molitvenu grupu da se moli za uspeh ove akcije. A što je najvažnije, ohrabrite svoje vernike da uključe što je moguće više ljudi.

6. Iskoristite glavne poruke akcije

Za predstavljanje akcije u medijima, javnosti, i verništvu crkve može se iskoristiti lista sa glavnim porukama akcije. (Vidite prilog Izvori akcije.)

7. Uključite celu crkvu u sakupljanje potpisa građana

Jedan od glavnih ciljeva ove akcije je prikupljanje million potpisa među adventistima i drugim podržavaocima akcije širom sveta. Potpisi će se prikupljati udruženim naporima putem štampane ili elektronske verzije peticije. (Vidite primerak peticije).

Ako želimo da dođe do promene globalnih razmera, moramo početi u svojoj lokalnoj sredini. Uticaj koji ostvarujemo lokalno može delovati i globalno, ali njegovo stvaranje mora započeti u lokalnoj sredini. Svako od nas mora da shvati: “Ja mogu biti uzročnik promene akcijom **enditnow**. Ja mogu uneti promenu.” Pozovite svakog vernika da radi na podizanju svesnosti, na predlaganju rešenja, i sakupljanju potpisa u svojoj društvenoj sredini.

8. Pripremite zastavu sa natpisom “enditnow”

Zastava je važan dodatak peticiji. Njena uloga je da obezbedi mesto gde bi potpisnici peticije, nakon potpisivanja peticije, mogli da svojim rečima izraze podršku akciji, upisujući svoja imena i komentare. (Više informacija o izgledu zastave u Vodiču za korišćenje materijala u akciji **enditnow** na: enditnow@adra.org i www.enditnow.org)

9. Upotreba kartica za podsećanje

Kartice za podsećanje su praktičan i koristan način za posećanje učesnika na ciljeve akcije. Podelite ove kartice vernicima, crkvenim vođama, prijateljima, i podržavaocima akcije u toku sprovođenja akcije.

10. Upotreba logoa

Napravljen je i zaštićen zvanični logo akcije koji je dostupan na nekoliko jezika. (Videti priložene fajlove).

PODUČAVANJE: ZAJEDNIČKI RAD

- Obavestite se, a obavestite i druge, o najprisutnijem obliku nasilja zasnovanog na polnoj pripadnosti u vašoj društvenoj sredini.

- Procenite vrednosti svoje kulture i tradicije. Da li u njima postoje verovanja ili običaji koji podstiču nasilje zbog polne pripadnosti i diskriminaciju, kao što su dominacija muškarca, veće vrednovanje muškog deteta, neodovoljno obrazovanje devojka, sakaćenje ženskih polnih organa, preopterećenost žena teškim poslovima, prebacivanje krivice na žrtve silovanja, primoravanje devojaka na prevremeni brak, finansijska nezavisnot, nedostatak sigurnih kuća , itd.
- Preispitajte verovanja i običaje koji podstiču nasilje zasnovano na polnoj pripadnosti i diskriminaciju.
- Podstaknite vernike crkve da daju svoje donacije za projekte ADRE (Vidite Žensko izdanje donatorskog kataloga ADRE za 2010. godinu)
- Podstaknite lokalne predstavnike vlasti da izvrše specijalnu obuku za rad u slučajevima nasilja u domu i da odvoje ljude i sredstva za sprečavanje nasilja zasnovanog na polnoj pripadnosti.
- Molite se za žrtve zlostavljanja, nasilja zasnovanog na polnoj pripadnosti i iskorišćavanja. Molite se i za promenu srca njihovih zlostavljača.
- Organizujte sedmičnu molitvenu grupu ili zajedničko proučavanje knjige koja govori o nekom obliku nasilja zasnovanog na polnoj pripadnosti.
- Posvetite svoje vreme i talente akciji **enditnow**.

UČESTVOVANJE

Šta može da uradi moja mesna crkva da bi sprečila nasilje nad ženama?

- Zamolite pastora ili neku drugu, za to osposobljenu, osobu da održi propoved o sprečavanju nasilja.
- Zamolite one koji imaju molitvu pre propovedi da se mole za osobe u crkvi koje doživljavaju zlostavljanje.
- Jedno malo ali neophodno načelo koje crkva mora da ostvari je načelo **poverljivosti**. Vrlo je važno da žrtva nasilja zasnovanog na polnoj pripadnosti može da razgovara sa određenim crkvenim vođom sigurna da će ono što je rečeno ostati među njima. Ako se nekada pojavi slučaj za koji je crkveni vođa dužan da ga prijavi predstavnicima vlasti ili drugim nadležnim autoritetima, on/ona je dužan/a da to kaže osobi koja traži savet ili

pomoć i da se prema iznetom slučaju odnosi krajnje pažljivo i diskretno. Sigurnost žrtve ne sme biti ničim ugrožena.

- Istaknite da je nasilje zasnovano na polnoj pripadnosti užasno zlo koje nikada ne može da se prihvati, niti bilo kako opravda.
- Sakupite potpune i tačne informacije o svim raspoloživim izvorima u vašoj društvenoj sredini dostupnim žrtvama bilo kog oblika nasilja zasnovanog na polnoj pripadnosti. Omogućite da informacije budu dostupne vernicima crkve i svima ostalima. Upoznajte se sa radom prihvatilišta za žene i sigurnih kuća da biste saznali kakve službe imaju i kada su dostupne.
- Sakupite sredstva i snabdite vođe obrazovnim materijalima o nasilju zasnovanom na polnoj pripadnosti.
- Stvorite crkvenu biblioteku materijala o nasilju zasnovanom na polnoj pripadnosti vezanih za vašu širu društvenu sredinu da bi vernici i vođe mogli da se informišu o ovom važnom pitanju.
- Organizujte grupu koja bi procenjivala potrebe vaše lokalne društvene sredine. Kojoj potrebi bi mogla da se posveti vaša grupa da bi pomogla u suzbijanju nasilja zasnovanog na polnoj pripadnosti?
- Stvorite jednu ili više privremenih prihvatilišta ili "sigurnih kuća" gde bi žrtve zlostavljanja mogle da dobiju prvu pomoć.
- Pripremite propovedi i seminare za vernike i širu javnost o obliku nasilja zasnovanom na polnoj pripadnosti prisutnom u vašoj društvenoj sredini. Ponudite da iznesete odgovarajuće informacije prilagođene starosnom dobu učenika u školskim ustanovama.
- Proučite crkvene pravilnike i procedure da biste bili sigurni da ništa u njima ne podstiče i ne ohrabruje štetne ili diskriminativne stavove prema ženama.
- Obezbedite stalnu podršku prihvatilištima za žene ili drugim organizacijama koje pomažu žrtvama nasilja zasnovanog na polnoj pripadnosti.
- Starajte se za ljude u crkvi koji su nečim povređeni. Ne zauzimajte osuđivački stav. Stvorite grupe za podršku.
- Pomozite da se razvije veća svesnost o postojanju ovog problema. Nastojte da materijali o nasilju zasnovanom na polnoj pripadnosti budu dostupni široj javnosti.

DODATNE INFORMACIJE

NASILJE ZASNOVANO NA POLNOJ PRIPADNOSTI I CRKVA

A. ZAUZIMANJE STAVA

Mnoge crkve i verske zajednice prepoznaju hitnu potrebu za zaustavljanjem nasilja nad ženama i izvršavanjem pravde. Mnoge od njih stvorile su, ili podržavaju, organizacije kojima se podiže svest, ostvaruje obrazovanje javnosti, i nalaze načini za zaustavljanje nasilja.

Na primer, Svetski savez reformnih crkava (WARC) izrazio je zabrinutost zbog uticaja savremene ekonomske krize na nasilje nad ženama. "Ne možemo da i dalje ignorišemo molbe žena i devojaka koje trpe napade u svojim domovima ili su žrtve ratnih zločina. Svetski savez reformnih crkava poziva na novu posvećenost za ubrzavanje, umesto usporavanja, procesa kojima se traži obustavljanje nasilja nad ženama i devojka i dodeljivanje pravde." Siromašne žene u siromašnim zemljama najviše stradaju zbog uticaja ekonomske krize. Povećanje društvenih nemira dovodi po većeg stepena nasilja, kojim su posebno ugrožene žene i devojke. Pa ipak fondovi za programe stvorene da zaštite i osposobe žene su smanjeni, kaže predstavnik ovog Saveza. *(Iz izjave WARC izdate 4. marta, 2009, prilikom obeležavanja Internacionalnog dana žena)*

Adventistička crkva takođe govori o nasilju nad ženama. Mi shvatamo da, kao vernici i deca Nebeskog Oca, moramo postati nosioci promena, pomažući da se prekinu zločini zlostavljanja i nasilja zasnovanog na polnoj pripadnosti – i u društvu i u crkvi. Stav Adventističke crkve jasno je izražen u sledećoj izjavi:

Crkva Adventista sedmog dana ceni dostojanstvo i vrednost svakog ljudskog bića i osuđuje sve oblike fizičkog, seksualnog i emocionalnog zlostavljanja i porodičnog nasilja.

Mi prepoznajemo globalne razmere ovog problema i ozbiljne, dugoročne, posledice koje on ima na život svih onih koji su njime ugroženi. Mi verujemo da hrišćani moraju da reaguju na zlostavljanje i porodično nasilje i u crkvi i u društvenoj sredini. Mi ozbiljno shvatamo izveštaje o zlostavljanju i nasilju i ova pitanja bila su predmet razmatranja na ovom internacionalnom skupu. Mi verujemo da ravnodušnost i neodgovaranje na takve postupke samo opravdava i uvećava njihovo postajanje, i stvara uslove za njihovo umnožavanje.

Mi prihvatamo svoju odgovornost da sarađujemo sa drugim profesionalnim službama, da saslušamo i pomognemo onima koji stradaju zbog zlostavljanja i porodičnog nasilja, da naglašavamo učinjene nepravde, i da progovorimo u odbranu žrtava. Mi ćemo pomoći osobama u nevojii da pronađu i iskoriste pomoć brojnih profesionalnih službi. (Izglasano od strane Administrativnog odbora Generalne konferencije u Utrehtu, Holandija, 29. juna do 8. jula 1995.)

Četvrta subota u avgustu - Dan borbe protiv zlostavaljanja

Adventistička crkva zauzela je proaktivan stav o nasilju kada je na Savetovanju Službe žena, 2001. godine, izglasano da se Godišnjem sazivu Generalne konferencije uputi zahtev da se odvoji jedan poseban dan u Crkvenom kalendaru za Dan borbe protiv zlostavaljanja. Taj zahtev upućen je u dogovoru sa većinom ostalih crkvenih odeljenja. **Predlog je izglasan i četvrta subota u mesecu avgustu odvojena je za ovaj dan u celom svetu. Materijal za obeležavanje Dana borbe protiv zlostavaljanja, koji sadrži propovedi i druge korisne materijale, svake godine priprema odeljenje Službe žena u saradnji sa ostalim crkvenim odeljenjima.**

B. Zlostavljanje unutar Stada

Iako se mi, kao hrišćani, užasavamo zlostavljanja i nasilja nad ženama, neophodno je da znamo da je crkva sastavljena od ljudskih bića, a ne od svetaca, i da ljudska bića imaju svoje mane i slabosti. Mi nismo da zatvaramo oči pred činjenicom da porodično zlostavljanje i nasilje nad ženama nije ograničeno samo na pojedina područja, ekonomske zajednice, zemlje, ili društvene slojeve. Ni naše crkve nisu immune na njih.

Iako nije urađeno mnogo istraživanja, ona koja su nam dostupna pokazuju da se zlostavljači i žrtve nasilja mogu naći i unutar naših mesnih crkava.

“Skoro 8000 nasumce izabranih ispitanika koji su učestvovali u Istraživanju o adventističkoj porodici, koje je pokrenulo odeljenje Porodične službe Generalne konferencije, i koje je bilo sprovedeno u delovima sedam svetskih divizija, posvedočilo je o znatnoj prisutnosti fizičkog, emocionalnog i seksualnog zlostavljanja. Između 8 -18% ženskih ispitanika odgovorilo je da je bilo seksualno zlostavljano... Izveštaji o fizičkom (15 - 43%) i emocionalnom zlostavaljanju (27 - 69%) među ženama su mnogo češći od onih o seksualnom zlostavljanju.”

Časopis Adventist Rivju (*Adventist Review*) od avgusta 1994. godine izveštava o istraživanju [koje je sproveo Odbor za Porodičnu Službu u jednoj američkoj crkvenoj oblasti] u kojem je

učestvovalo 500 nasumce odabranih vernika crkve. Pedeset procenata ispitanika je potvrdno odgovorilo na pitanje "Da li ste ikada bili žrtva fizičkog zlostavljanja u domu pre napunjene 18. godine?" "... Verbalno i emocionalno zlostavljanje prijavilo je 43% ispitanika.

"Sigurno je da je ovim povređenim pojedincima i porodicama potreban saosećajan stav njihove Crkve. Pokazati ravnodušnost ili uzdržanost znači opravdati, uvećati, a možda čak i proširiti takvo ponašanje." ["Abuse and Family Violence: A Global Affliction," <http://familyministries.gc.adventist.org>]

Jedno novije istraživanje sprovedeno u jednoj severno - američkoj crkvenoj oblasti "obuhvatilo je 1.431 odraslog ispitanika, oba pola, i pokazalo neke zabrinjavajuće rezultate. Blizu 34% žena i preko 20% muškaraca odgovorilo je da je doživelo nasilje od svog bračnog druga. "

Vršilac ovog istraživanja, stoga, ističe da, prepoznajući postojanje zlostavljanja unutar crkve, moramo učiniti mnogo više nego da samo govorimo o tome. "Naša etička i moralna dužnost je da zastupamo mir i pomaganje pogođenima sve do konačnog iskorenjivanja zlostavljanja u Adventističkoj crkvi."

Važnost ovog pitanja prepoznaje i Jan Polson, predsednik Adventističke crkve u svetu. Jan Polson naglašava da je "nasilje bilo koje vrste u crkvi nedopustivo." On kaže da "mi treba da razvijamo kulturu ljubaznog ponašanja, staranja, razumevanja, [i] nenasilja.... I nije reč samo o fizičkom zlostavljanju; duševno [emocionalno] nasilje može biti isto tako strašno. ("Culture of Kindness Can Help Combat Domestic Violence, Paulsen Says," *Adventist World-NAD*, August 2007, pp. 6-7)

Kao Crkva, mi moramo naći načina da se promene stavovi i običaji kojima se pokriva ili opravdava nasilje. Moramo svesno da radimo na iskorenjivanju takvih stavova i običaja.

Za promenu stava i načina razmišljanja o ženama biće potrebno prilično dugo—mnogi smatraju najmanje jedan naraštaj, ako ne i duže. Međutim, podizanje nivoa svesti o problemu nasilja nad ženama, i vaspitavanje dečaka i odraslih muškaraca da na žene gledaju kao na vredne životne saradnike u procesu društvenog razvoja i očuvanja mira, je isto tako važno kao i preuzimanje zakonskih mera za zaštitu osnovnih ljudskih prava žena.

KONTAKT INFORMACIJE:

General Conference Women's Ministries

12501 Old Columbia Pike
Silver Spring, MD 20904
www.adventistwomensministries.org

ADRA International
enditnow Campaign
www.enditnow.org
enditnow@adra.org